

het 4^e gymnasium

Schoolondersteuningsprofiel

2021-2024

**ZORGEN MOET
JE DOEN**

NIET MAKEN

Loesje

Postbus 1545
6821 BA Arnhem
www.loesje.nl

Inhoud

Hoofdstuk 1:	Algemene gegevens en kengetallen
Hoofdstuk 2:	Profilering van de school
Hoofdstuk 3:	Aannamebeleid
Hoofdstuk 4:	Ondersteuningsaanbod: eerste lijn
Hoofdstuk 4.1:	betrokkenen bij eerstelijns-ondersteuning
Hoofdstuk 4.2:	eerstelijns leerlingenonder
Hoofdstuk 5:	Ondersteuningsaanbod: tweede lijn
Hoofdstuk 5.1:	betrokkenen bij tweedelijns-ondersteuning
Hoofdstuk 5.2:	tweedelijns leerlingenondersteuning
Hoofdstuk 6	Ondersteuningsaanbod: derde lijn
Hoofdstuk 6.1:	betrokkenen bij derdelijns-ondersteuning
Hoofdstuk 7:	Kwaliteit en evaluatie

Hoofdstuk 1: Algemene gegevens en kengetallen

Contactgegevens	Het 4 ^e Gymnasium Archangelweg 4 1013 ZZ Amsterdam 020 – 584 90 10 info@het4egymnasium.nl
Bereikbaarheid met openbaar vervoer	De school is bereikbaar per bus 48, halte Haparandaweg. Bus 22 stopt ook in de buurt door uit te stappen op de halte Oostzaanstraat. Daarnaast gaat er een pont vanaf Amsterdam-Noord naar de Westerdoksdijk.
Aantal leerlingen	Er gaan ieder jaar tussen de 800 en 835 leerlingen naar Het 4 ^e Gymnasium. Daarbij zitten er gemiddeld 28 leerlingen in een klas.
Denominatie	Het 4 ^e Gymnasium is een openbare school en onderdeel van het bestuur van de Onderwijsstichting Espritscholen.

Hoofdstuk 2: Profilering van de school

Missie van de school	<p><i>Eigentijds gymnasiaal leren toegankelijk maken voor iedereen met een VWO-advies.</i></p> <p>Voor iedereen met een VWO-advies: Het 4^e Gymnasium spant zich in om de leerling- en medewerkerspopulatie een afspiegeling te laten zijn van de diversiteit van de Amsterdamse bevolking. We doen ons best ook leerlingen aan te trekken (en binnen te houden) die anders niet voor een gymnasiumopleiding zouden kiezen.</p> <p>Gymnasiaal leren: We leren leerlingen zelfstandig nadenken, complexe zaken op een flexibele wijze belichten en de wereld om zich heen benaderen vanuit eigen en andere perspectieven. Ze krijgen inzicht in en leggen verbanden tussen theorie en wat er om hen heen gebeurt.</p> <p>Toegankelijk maken: In de begeleiding houden we rekening met de eigenheid van de leerling. Hieronder verstaan we de persoonlijkheid, achtergrond, overtuiging en talenten van iedere leerling. We stimuleren leerlingen zelf sturing te geven aan hun ontwikkeling en zetten didactische middelen in die hierbij aansluiten.</p> <p>Eigentijds: We maken gebruik van in de praktijk bewezen en recente inzichten op didactisch en pedagogisch gebied en ontwikkelen die verder.</p>
Visie van de school	<p>We leiden leerlingen op om samen met anderen, op eigen wijze vorm te geven aan de maatschappij. Daarvoor is enerzijds een sterke verbinding met je omgeving nodig. Daarom betrekken we de wereld om ons heen bij ons onderwijs en besteden we aandacht aan actuele maatschappelijke ontwikkelingen.</p> <p>Anderzijds is individuele kwaliteit van belang. Ontwikkeling van en waardering voor eigenheid vereisen een veilige schoolcultuur. De school is trots op de diversiteit onder leerlingen en medewerkers</p>

en wil deze behouden en stimuleren. Dit is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van leerlingen, ouders en medewerkers.

Het leren op school is op die diversiteit afgestemd en alleen mogelijk door samenwerking met elkaar, in en buiten de les. Dit is een wezenlijk onderdeel van onze cultuur en vormt het uitgangspunt voor de werkwijze van schoolleiding, medezeggenschapsraad, leerlingenraad en ouderraad.

Leerlingen en medewerkers maken keuzes, in de te volgen leerroute, in de manier waarop we met elkaar omgaan en in de activiteiten die naast de lessen worden ontplooid. Keuzes leren maken vereist kennis van jezelf, waarbij fouten maken en daarop reflecteren een wezenlijk onderdeel is van het leerproces.

De school ondersteunt de sociaal-emotionele en intellectuele ontwikkeling van iedere leerling, binnen de grenzen van de organisatie en de context van de missie. We bieden onder meer extra uitdaging en begeleiding bij het overkomen van obstakels in het leerproces. Van leerlingen verwachten we ontwikkeling in de mate van zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Van ouders verwachten we betrokkenheid bij de school en hun kind.

Hoofdstuk 3: Aannamebeleid

Aanmelding

Bij de aanmeldingsprocedure wordt de kernprocedure van de gemeente Amsterdam gevolgd. De kernprocedure is een afspraak tussen de gemeente en de scholen in Amsterdam over toelating en inschrijving van leerlingen bij de overstap van basisschool naar het voortgezet onderwijs. De regels uit de kernprocedure gelden voor alle leerlingen die in Amsterdam naar het voortgezet onderwijs gaan.

In de kernprocedure staat beschreven dat in groep 8, door de basisschool, een definitief advies over het niveau van de leerling gegeven wordt. Met dit advies gaat de leerling de open dagen van de scholen langs om een goed beeld te krijgen van het aanbod in Amsterdam. Van de basisschool krijgt de leerling een aanmeldformulier en in te vullen keuzelijst van VO-scholen. Na het bezoek van de scholen wordt hier een ranglijst van samengesteld.

Voor een plek op een school doen alle leerlingen mee met de centrale loting en matching. De loting is nodig omdat sommige scholen meer aanmeldingen van leerlingen krijgen dan ze kunnen plaatsen. Daarnaast zorgt deze loting ook voor eerlijke kansen voor ieder kind. Na de uitslag van de loting gaat de leerling naar een kennismakingsdag van de school. Je leert toekomstige klasgenoten en de mentor kennen.

Naast de kennismakingsdag worden er ook kennismakingsgesprekken met elke nieuwe leerling georganiseerd. Dit gesprek is een eerste algemene kennismaking waarbij aangegeven kan worden of er een ondersteuningsbehoefte is.

Indien nodig kan een extra gesprek met de ondersteuningscoördinator gepland worden om hier dieper op in te gaan. Het ondersteuningsaanbod van de school staat beschreven in dit schoolondersteuningsprofiel.

Tussentijds instromen:

Leerlingen kunnen tussentijds instromen, mits er plek is en het 4^e Gymnasium voldoende grond ziet voor een succesvol verloop van de schoolloopbaan. Leerlingen die tussentijds instromen moeten voldoen aan dezelfde criteria als vanuit het basisonderwijs met de volgende aanvullingen:

- Een positief advies van de toeleverende school.
- Een overgangsrapport waarmee de leerling op de toeleverende school is toegelaten tot het betreffende schooljaar.
- Een vakkenpakket met Grieks en/of Latijn op de toeleverende school

Leerlingen die niet vanuit het primair onderwijs instromen krijgen de mogelijkheid om een dag mee te lopen met de toekomstige klas om kennis te maken met medeleerlingen en de sfeer op school.

Hardheidsclausule

Het 4^e Gymnasium mag ook leerlingen om zwaarwegende sociale of medische omstandigheden met voorrang toelaten, dit wordt ook wel de 'hardheidsclausule' genoemd (max. 2% per bestuur). Leerlingen die door extra onderwijs- of ondersteuningsbehoefte slechts op een beperkt aantal VO-scholen plaatsbaar zijn, zouden aanspraak kunnen maken op de hardheidsclausule.

Het is aan de VO-school om te beoordelen of het verzoek wordt gehonoreerd en de leerling voorafgaand aan de centrale loting en matching wordt geplaatst. Om aanspraak te maken op de hardheidsclausule, moet voor een bepaalde datum een schriftelijke aanvraag en onderbouwing worden opgestuurd naar de afdelingsleider onderbouw. Voor vragen over de hardheidsclausule kunt u contact opnemen met de school.

Hoofdstuk 4 Ondersteuningsaanbod: eerste lijn

Basisondersteuning

Begeleiding van leerlingen op pedagogisch-didactisch en sociaal-emotioneel vlak binnen het voortgezet onderwijs vindt plaats op verschillende niveaus. De eerste verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de eerste lijn, die bestaat uit de vakdocenten en mentoren en wordt aangestuurd door de afdelingsleiders. Het wordt ook wel gezien als de ondersteuning op klassenniveau.

In deze eerstelijns ondersteuning vervult de mentor een belangrijke centrale rol. Op klasniveau kunnen allerlei zaken aan de orde komen waar leerlingen in de dagelijkse praktijk tegenaan lopen en er is vaak aandacht voor het aanleren van algemene sociale vaardigheden en studievaardigheden. Veelal gebeurt dit in de mentorlessen, waarin onderwerpen als plannen, structureren, leren leren, maar ook thema's als pesten, hoe ga je met elkaar om, hoe zit ik in mijn vel enzovoort aan bod komen.

De scholen van het Samenwerkingsverband hebben samen afgesproken welke ondersteuning iedere school in elk geval moet bieden. Dat noemen we de Amsterdamse basisondersteuning en deze is grotendeels terug te vinden in de eerste lijn.

Basisvoorziening

De school zal leerlingen met onderstaande onderwijs- en ondersteuningsbehoefte aannemen, in het kader van de basisvoorziening. Het 4^e Gymnasium biedt (eventueel in samenwerking met ketenpartners) ten minste preventieve en licht curatieve ondersteuning op de volgende gebieden:

- Nieuwkomers zonder beheersing van de Nederlandse taal: nee
- Nieuwkomers met beheersing van de Nederlandse taal: ja
- Discrepant intelligentieniveau: ja
- Leerstoornis:
 - Dyslexie: ja
 - Dyscalculie: ja
 - Leerachterstanden in rekenen en taal: Ja
 - Didactische ondersteuning: ja
 - Informatieverwerkingsprobleem: nee
- Werkhouding:
 - Taakgerichtheid: ja
 - Aandacht en concentratie: ja
 - Motorische onrust: ja
 - Motivatieproblemen: ja
 - Planning en organisatie: ja
 - Taalgebruik: ja
- Sociaal emotionele ontwikkeling:

- Faalangst: ja
- Teruggetrokken gedrag / geringe weerbaarheid: ja
- Beperkte beheersing van sociale vaardigheden: ja
- Moeite met grenzen / accepteert wel correctie: ja
- Moeite met accepteren van gedragscorrecties: ja

- Fysieke beperkingen:
 - Slechthoortheid: nee
 - Blindheid: nee
 - Taal- en spraakproblemen: ja
 - Slechthoortheid: ja
 - Doofheid: nee
 - Motorische beperking: ja
 - Fijn motorische beperking: ja
 - Mobiliteit: rolstoelafhankelijk maar zelfredzaam: ja
 - Mobiliteit: rolstoelafhankelijk, niet zelfredzaam: nee
 - Mobiliteit: ondersteuning bij lopen maar zelfredzaam: ja
 - Mobiliteit: ondersteuning bij lopen, niet zelfredzaam: nee
 - Langdurig ziek: ja
- Aanpassingen ivm algemene dagelijkse behoeften:
 - Eten/drinken: ja
 - Toiletgang: ja mits zelfredzaam icm MiVavoorzieningen
 - Douche/aankleedruimte: ja mits zelfredzaam icm MiVa-voorzieningen
 - stoel/tafel: ja
 - Ruimte: nee
 - Bed: nee
 - Medicatieverstrekking: nee
 - Medische handelingen verrichten: nee
- Anders:
 - Stapelproblematiek: nee
 - Middelengebruik: ja
 - Ondersteuning thuissituatie: ja

Leerlingen met een ondersteuningsbehoefte worden geadviseerd zo snel mogelijk na bekendmaking van de matching contact met de ondersteuningscoördinator van de school op te nemen.

Bepaling startsituatie

Naast de dossiergegevens die aangeleverd worden door de voorgaande school en de kennismakingsgesprekken nemen wij in klas 1 bij alle leerlingen de Diataal toets af.

Van leerlingen worden resultaten en aanwezigheid bijgehouden. De mentor observeert en voert gesprekken over de ontwikkeling met de leerling. Leerlingen worden besproken

op teamvergaderingen. Ook wordt in klas 2 de Diataal toets afgenomen en in klas 2 en 4 neemt de GGD een enquête af.

Er zijn periodiek gesprekken met ouders en leerling gericht op prestaties en welbevinden waar ook de onderwijsbehoefte, gedrag en de thuissituatie onderwerp van gesprek kunnen zijn. Waar nodig wordt door de mentor of vakdocent met de leerling een plan van aanpak opgesteld.

Mentoren bespreken leerlingen met de mentor van het volgend schooljaar. Magister wordt gebruikt als middel om testuitslagen, gespreksverslagen en dergelijke te noteren.

Eerste schoolmaanden

Als school hebben we gekozen voor een zachte landing op didactisch en pedagogisch gebied. Onder de zachte landing verstaan wij ook dat we leerlingen begeleiden bij het leren leren. We bouwen stap voor stap het repertoire op van de studievaardigheden en maken daar onderling afspraken over.

In het eerste semester van het eerste leerjaar krijgen de leerlingen les in een zogenaamd stamlokaal. Zie kopje 'stamlokaal' voor meer informatie.

In de eerste maanden van het eerste jaar werken wij met een aantal overkoepelende startthema's. Dit houdt in dat we niet alleen in de mentorles maar ook in de vaklessen aandacht besteden aan thema's als huiswerk maken, plannen, samenwerken, eigen verantwoordelijkheid etc.

Er zijn in het eerste leerjaar twee mentoruren in de week, zodat de band met de mentor goed opgebouwd kan worden.

Voor de sociale vaardigheden en de studievaardigheden werken we naast de aandacht in de mentorlessen ook met vakoverstijgende plannen. In de eerste lesweken heeft elke week een opbouwend doel dat bij alle vakken aandacht krijgt.

Na het eerste semester bespreekt het docententeam zijn bevindingen over de voortgang (cognitief en sociaal) van de leerling. Mocht er een reden zijn tot zorg, is dit het moment om na te denken (in overleg met leerling en ouders) over ondersteuning.

Hoofdstuk 4.1: betrokkenen bij eerstelijns-ondersteuning

Mentoraat

Elke leerling heeft een mentor: de mentor is de spil in de begeleiding bij het leren leren, leren leven en leren kiezen. De mentor heeft kennis van relevante en beschikbare achtergrondinformatie van de leerling en is op de hoogte van de vorderingen op alle drie de bovengenoemde begeleidingsterreinen. Naast zijn taak als begeleider van individuele leerlingen houdt de mentor zich bezig met de klas als geheel. Een leerling houdt in principe dezelfde mentor in klas 1 en 2, met als kern de overgang van de basisschool naar het voortgezet onderwijs. In klas 3 en 4 wordt de leerling gekoppeld aan een nieuwe mentor die de leerling begeleidt in de overgang van onderbouw naar bovenbouw. In klas 5 en 6 tenslotte is er een mentor die begeleidt bij de overgang van middelbare school naar het vervolgonderwijs. In alle jaren zullen leerlingen met de eigen klas mentorlessen volgen, waarbij de drie begeleidingsterreinen centraal staan.

In klas 1 worden de mentor en de leerlingen bijgestaan door juniorbegeleiders. Dit zijn leerlingen uit klas 4 die de nieuwe eerstejaars wegwijs maken in de school en bij alle mentoractiviteiten betrokken zijn. Daarnaast fungeren zij als aanspreekpersoon bij problemen die de eerstejaars liever met een medeleerling bespreken dan met een volwassene. Indien nodig zal een juniorbegeleider de stap naar de mentor begeleiden.

Vakdocenten

De vakdocenten hebben de leerling meerdere keren per week in de les en kunnen de leerling goed in verschillende situaties observeren. Docenten kunnen in de les eventuele verschillen bedienen door het aanbieden van extra ondersteuning of uitdaging. Ook zijn ze alert op de verwerking van de informatie uit de les en proberen bij problemen hierbij extra aandacht te besteden

De vakdocent signaleert wanneer er leerlingen zijn die meer ondersteuning nodig hebben dan de basisondersteuning. De docent informeert de mentor of bespreekt dit tijdens de teamvergadering. Hierna kunnen afspraken gemaakt worden over een juiste aanpak of individuele handelingsadviezen ingewonnen worden via de ondersteuningscoördinator.

Verzuimcoördinator

De verzuimcoördinator zorgt ervoor dat alles rondom afwezigheid, te laat komen en verwijdering van leerlingen administratief en pedagogisch in juiste banen wordt geleid binnen de school. De verzuimcoördinator houdt zich ook bezig met daaruit voortvloeiende taken, zoals het informeren van

mentoren, onderhouden van oudercontact, het maken van schoolarts- en leerplichtmeldingen.

Ouderbetrokkenheid: Informatieverstrekking

Op onze school gebruiken we een eigen app voor communicatie met ouders. In deze app kunnen berichten ontvangen worden, formulieren ingevuld worden (bijvoorbeeld voor verzuim en ouderavonden) en het laatste schoolnieuws bekeken worden.

Bij afwezigheid van hun kind worden ouders van leerlingen dezelfde dag nog op de hoogte gebracht als dat niet van tevoren bekend was.

Ouders kunnen via Magister de actuele prestaties van hun kind volgen. Ook de aanwezigheid van een leerling wordt in Magister bijgehouden.

Twee keer per jaar wordt een spreekavond georganiseerd waar ouders een gesprek kunnen aanvragen met vakdocenten van hun leerling om te spreken over leervorderingen. Ook wordt één keer per jaar een spreekavond georganiseerd voor contact met de mentor. Voorafgaand aan meerdaagse reizen en rond de profielkeuze en studiekeuze worden ook ouderavonden gehouden.

Buiten deze momenten is het mogelijk contact met de school op te nemen via de mentor, telefonisch, via de email of via de app.

Ouderbetrokkenheid: Medezeggenschap

In de ouderraad zitten ouders die kritisch meedenken over schoolbeleid en daarbij een adviserende rol hebben naar de schoolleiding. Daarnaast organiseert de ouderraad elk jaar een thema-avond met onderwerpen die voor ouders van belang zijn, zoals omgaan met sociale media en eetstoornissen.

Hoofdstuk 4.2: eerstelijns leerlingenondersteuning

Ondersteuning tijdens de lessen

In alle jaarlagen is het idee: snel signaleren van mogelijke blokkades en aan de slag met een plan van aanpak. Signalen worden opgevangen door vakdocenten en doorgegeven aan de mentor. Op rapportvergaderingen worden dit soort signalen ook besproken. Leerling, ouders, mentor en vakdocenten zijn betrokken bij het opstellen en uitvoeren van dat plan van aanpak.

Spitsklas

Talentvolle leerlingen in groep 8 van het primair onderwijs die van huis uit niet bekend zijn met het gymnasiale onderwijs kunnen deelnemen aan de spitsklas, waardoor de overstap naar het voortgezet onderwijs wordt vergemakkelijkt.

Verschillen op het gebied van taal en rekenen	Bij achterstand op taalgebied (bijvoorbeeld geconstateerd vanuit de Diataaltest) kan een leerling deelnemen aan de Nieuwsclub in klas 1 en klas 2. Incidenteel bieden we leesvaardigheidstrainingen aan in de midden- en bovenbouw.
Ondersteuning bij dyslexie	Bij signalen van dyslexie doet de dyslexie-coördinator in overleg met de leerling, de ouders en de mentor een voortest. Als er aanleiding toe is, wordt een dyslexie-onderzoek geadviseerd. Leerlingen met dyslexie krijgen (naar behoefte) aangepaste toetsen (lengte, lettertype, vorm) en/of meer tijd (waar mogelijk). Uitgangspunt is het rapport dat bij de diagnose is opgesteld.
Ondersteuning bij dyscalculie	Bij signalen van dyscalculie wordt contact opgenomen met leerling en ouders over eventueel verder onderzoek. Leerlingen met dyscalculie krijgen (naar behoefte) aangepaste toetsen (lengte, inhoud) en/of meer tijd (waar mogelijk). Ook mogen leerlingen gebruik maken van extra hulpmiddelen op basis van het rapport dat bij de diagnose is opgesteld.
Aanpassingen gericht op meer- en hoogbegaafde leerlingen	Op dit moment is er (nog) geen specifieke expertise aanwezig op het gebied van hoogbegaafdheid. Voor leerlingen die extra uitdaging nodig hebben zijn er verschillende verrijkingprogramma's. In de onderbouw kan een klein aantal leerlingen het vak Filosofie samen met klas 5 volgen, waardoor zij al eerder eindexamen in dat vak kunnen doen. Ook wordt er een junior-PWS aangeboden. In alle jaarlagen kunnen leerlingen daarnaast gebruik maken van de <i>groene kaart</i> . Als een leerling de <i>groene kaart</i> inzet voor een les, mag de leerling tijdens die les zogenaamd <i>groen werken</i> . Dat betekent dat de leerling op het leerplein, in de mediatheek, in het scheikundelab, in een muziekstudio, etc. mag werken aan schoolwerk of projecten. Dit kan individueel zijn of in een groepje. De leerling mag de reguliere les dus missen, om in plaats daarvan te werken aan een persoonlijk leerdoel. Dit gaat altijd in overleg met de vakdocent en de mentor.
Sociale vaardigheden	In de mentorlessen wordt aandacht besteed aan algemene sociale vaardigheden. Hier komen thema's als pesten, hoe ga je met elkaar om, hoe zit ik in mijn vel enzovoort aan bod. Leerlingen die problemen ervaren op sociaal gebied kunnen terecht bij hun mentor.
Slechtziend en slechthorend	Het 4 ^e Gymnasium biedt geen standaard ondersteuning voor slechtziende of slechthorende problematiek, omdat we elke situatie apart willen beoordelen. Maatwerk is hierbij nodig en wordt georganiseerd via de ondersteuningscoördinator.
Motorische beperkingen	Er is een lift aanwezig in het gebouw en alle lokalen zijn voor rolstoelen bereikbaar en toegankelijk.

Mentorles

In de eerste klas worden mentorlessen gegeven. Tijdens deze lessen staan uiteenlopende studievaardigheden op het programma: van memoriseren tot samenvatten en van schematiseren tot het plannen van huiswerk. De centrale vaardigheid is het leren leren: de leerling moet erachter komen wat voor hem of haar de beste leerstrategie is en moet zelf de regie nemen over de wijze van studeren. Daarnaast vinden in de mentorles individuele of klassengesprekken plaats, waarin aandacht gegeven wordt aan uiteenlopende zaken als de sfeer in de klas, culturele verschillen en mediawijsheid (o.a. de omgang met social media).

Ook in klas 2 tot en met 6 zijn er mentorlessen.

Stamlokaal

Iedere eerste klas heeft het eerste semester de beschikking over een stamlokaal, een vast lokaal waarin de leerlingen alle theorielessen krijgen en dat hun thuisbasis vormt. Dit geeft rust en structuur in de grote schoolverandering en zorgt voor een goede relatieopbouw in de nieuwe klas.

Het lokaal is voorzien van kapstokken en een "vakjeskast" waarin de leerlingen hun schoolspullen kunnen bewaren. Dit is een manier om de overgang van de basisschool naar de middelbare school soepeler te laten verlopen en de leerlingen zich meer op hun gemak te laten voelen. De leerlingen hebben zelf de verantwoordelijkheid voor het (schoonhouden van) hun lokaal en mogen dit binnen redelijke normen zelf inrichten.

Bij lesuitval zullen de leerlingen van de eerste klas zoveel mogelijk opgevangen worden in hun eigen lokaal of wordt het rooster aangepast. Ze mogen dan zelf werken of het boek voor Nederlands lezen.

Hoofdstuk 5 Ondersteuningsaanbod: tweede lijn

Tweede lijn: extra ondersteuningsaanbod

In sommige gevallen, blijkt uit individuele gesprekken of signalering door mentor en vakdocent, dat de problematiek te zwaar is om de leerling vanuit de eerste lijn adequaat te kunnen begeleiden. In dat geval kan binnen de school een beroep worden gedaan op de tweede lijn. Deze tweedelijns ondersteuning wordt gevormd door het ondersteuningsteam. Het ondersteuningsteam bestaat uit een aantal deskundigen die elk hun eigen expertise hebben op sociaal-emotioneel en/of pedagogisch-didactisch vlak. In de meeste gevallen is de tijdelijk begeleiding van de leerling door de tweede lijn binnen de school voldoende om de leerling goed te laten functioneren tijdens zijn of haar verdere schoolloopbaan.

Hoofdstuk 5.1: betrokkenen bij tweedelijns-ondersteuning

Aanmelding

De aanmelding bij het ondersteuningsteam wordt gedaan door mentoren of afdelingsleiders. Het kan ook zijn dat een lid van het ondersteuningsteam een mentor ondersteunt in zijn taken door gesprekken te voeren met leerlingen en dat daar een advies voor aanmelding uit komt. Wanneer er specifieke ondersteuning geboden wordt, is toestemming van ouders nodig.

ondersteuningsteam

Het ondersteuningsteam op het 4^e gymnasium bestaat uit de volgende leden:

- Ondersteuningscoördinator (Oco)
- Afdelingsleiders (AL's)
- Een interne en externe begeleider passend onderwijs (iBPO en BPO)
- Schoolpsycholoog
- Ouder Kind Adviseur (OKA)

Regelmatig vindt er overleg plaats tussen de Oco's, BPO's, schoolpsycholoog en AL's. Tijdens dit overleg worden lopende zaken besproken en de voortgang van begeleiding in de gaten gehouden. Daarnaast worden de nieuw aangemelde leerlingen besproken en bekeken welke extra ondersteuning er geboden kan worden voor deze leerlingen. Afhankelijk van de uitkomst gaat de persoon met de juiste expertise aan de slag met deze leerling. Er wordt zo nodig eerst geobserveerd in de klas om vervolgens tijdens het gesprek met de leerling een plan van aanpak te maken.

De OKA is niet aanwezig bij elk overleg, maar sluit indien nodig aan en onderhoudt regelmatig contact met de ondersteuningscoördinatoren.

ondersteuningscoördinator (Zoco)

De ondersteuningscoördinator is een aanspreekpunt voor alle betrokkenen op het gebied van ondersteuning, ook voor vakdocenten en mentoren. Alle complexe ondersteuningsvraagstukken worden met de zoco besproken. De ondersteuningscoördinator doet voorstellen ter verbetering van de ondersteuning, ondersteunt, adviseert en bemiddelt bij het vinden van de best mogelijke ondersteuning en begeleiding van leerlingen en denkt mee over maatwerk. Daarnaast is de ondersteuningscoördinator verantwoordelijk voor de uitvoering van het ondersteuningsplan, het aansturen van het interne ondersteuningsteam en het overleg met externe instanties.

Afdelingsleiders (AL's)

De afdelingsleider is het eerste aanspreekpunt voor een mentor bij het verkennen van ondersteuningsmogelijkheden voor een leerling. De AL is een belangrijke schakel in het maken van handelingsplannen voor leerlingen, waarbij ondersteuning vanuit de mentor en vakdocent niet voldoende is of wanneer een brede aanpak gefaciliteerd dient te worden. Het handelingsplan wordt samen met alle betrokkenen en in

overleg met de ondersteuningscoördinator gemaakt. De AL heeft nauw contact met de ondersteuningscoördinator en kan de regie aan de ondersteuningscoördinator overdragen als de situatie hierom vraagt.

Begeleider Passend Onderwijs (BPO)

In het kader van passend onderwijs is het op het 4e Gymnasium, een Begeleider Passend Onderwijs aanwezig. De BPO is als expert vanuit Altra een aantal dagdelen per week werkzaam bij ons op school. De BPO begeleidt individuele leerlingen met een onderwijs-ondersteuningsbehoefte op het gebied van oa concentreren, plannen en structureren van het schoolwerk. Daarnaast kan de BPO docenten, mentoren en de ondersteuningscoördinator adviseren over goede begeleiding voor deze leerlingen in de les en op school.

interne Begeleider Passend Onderwijs (iBPO)

Vanaf schooljaar 2017-2018 hebben wij op het 4e Gymnasium ook een interne Begeleider Passend Onderwijs. Dit is een docent met ervaring in het onderwijs en kennis van veelvoorkomende problematiek, die informatie en adviezen geeft aan docenten over onderwijs op maat in de klas. Ook voert de iBPO gesprekken met leerlingen die extra aandacht nodig hebben.

Schoolpsycholoog

Vanaf schooljaar 2022-2023 hebben we ook een schoolpsycholoog op het 4e Gymnasium. De schoolpsycholoog denkt mee bij complexe hulpvragen en biedt individuele en groepsondersteuning bij problematiek op sociaal-emotioneel gebied. Zo wordt onder andere de faalangstreductietraining op het 4e door de schoolpsycholoog gegeven.

Ouder Kind Adviseur

Op alle Amsterdamse scholen in het Voortgezet Onderwijs werken vaste ouder- en kindadviseurs en jeugdartsen vanuit het Ouder- en Kindteam van de GGD. Ook wordt de jeugdgezondheidszorg voortaan vanuit de Ouder- en Kindteams aangeboden. Leerlingen en ouder(s) kunnen samen of afzonderlijk bij het Ouder- en Kindteam (OKT) in hun eigen wijk terecht met kleine en grote vragen of zorgen. Bijvoorbeeld over het omgaan met leeftijdsgenoten, ruzie thuis of het gebruik van drank of drugs. Maar ook voor het vinden van een leuke activiteit na school. Het Ouder- en Kindteam is er om ouders, kinderen en jongeren goed en snel te helpen.

Voor problemen die zich specifiek afspelen op school, bijvoorbeeld eenzaamheid in de klas, kan een leerling worden aangemeld bij de OKA die aan onze school verbonden is. Deze OKA voert een aantal gesprekken met de leerling en kan de leerling indien nodig doorverwijzen voor externe hulp.

Hoofdstuk 5.2: inhoud tweedelijns leerlingenondersteuning

Leer- en ontwikkelproblemen	Voor leerlingen met dyslexie en dyscalculie worden extra faciliteiten aangeboden zoals grootschrift, aangepaste toetsen, tijdverlenging en het mogen gebruiken van hulpmiddelen.
Sociaal-emotioneel functioneren	Bij leerlingen die belemmerd zijn in sociaal-emotioneel functioneren kan de OKA ingezet worden.
Faalangst	Jaarlijks worden interne faalangstreductietrainingen aangeboden. Voor examenkandidaten wordt een examenstress training georganiseerd.
Aanpassingen in verband met algemene dagelijkse behoefte	Op iedere verdieping is een MiVa-toilet aanwezig. In het kantoor van de conciërge is een ijskast aanwezig voor medicijnopslag. Voor medicijnverstrekking hanteren wij het Protocol Medicijnverstrekking en Medisch Handelen op scholen, zoals vastgesteld door het Samenwerkingsverband Amsterdam.
Langdurig ziek	Voor langdurig zieke kinderen is het lastig op school te komen, lessen te volgen en overzicht te houden van achterstanden en gemiste toetsen. We verwachten van de leerling dat er binnen de kaders van zelfredzaamheid contact gehouden wordt met docenten en leerlingen, ondersteund door de mentor en afdelingsleider. Deze helpen de leerling bij het verkrijgen van de juiste informatie op de juiste momenten en adviseren docenten. Ook adviseert de schoolarts de school over maatwerk.
Maatwerk	Niet alle leerlingen zijn hetzelfde, net als situaties waar extra ondersteuning voor nodig is. Er is dus bij elke leerling met een ondersteuningsbehoefte sprake van maatwerk. Met het ondersteuningsteam zullen we kijken wat de mogelijkheden van ondersteuning zijn. Wij bieden maatwerk, binnen de kaders van zelfredzaamheid.
Vertrouwenspersoon	Leerlingen, ouders en medewerkers kunnen bij de (interne) vertrouwenspersonen terecht met problemen van vertrouwelijke aard, bijvoorbeeld op het terrein van pesten, (seksuele) intimidatie, discriminatie of agressie. De vertrouwenspersoon op school kan klachten bespreken of indien nodig doorverwijzen naar de externe vertrouwenspersoon. Daarnaast is er voor alle klachten een klachtencommissie. De volledige klachtenprocedure is te vinden op de schoolwebsite (onder Organisatie).
Huiskamer	De trajectgroep de Huiskamer is bedoeld voor leerlingen die vanwege complexe uitdagingen tijdelijk niet (volledig) naar

school kunnen of onvoldoende executieve vaardigheden hebben om op een goede manier met hun schoolwerk aan de slag te gaan.

In de huiskamer zal de leerling onder begeleiding werken aan een terugkeer naar/ zelfstandige uitvoering van het reguliere schoolprogramma.

De Huiskamer bestaat uit een ochtend- en een middagdeel. Er zullen leerlingen zijn die alleen aangemeld worden voor de ochtend, alleen voor de middag, of voor beide delen. Met elke leerling wordt, in samenwerking met ouders, mentor en een lid van het ondersteuningsteam een individueel plan gemaakt waarin te behalen doelen geformuleerd worden + een termijn waarna deze doelen geëvalueerd worden.

Hoofdstuk 6 Ondersteuningsaanbod: derde lijn

Derde lijn: externe hulp

Het ondersteuningsteam bestaat uit een aantal deskundigen die elk hun eigen expertise hebben op sociaal-emotioneel en/of op pedagogisch–didactisch vlak. In vele gevallen is tijdelijke begeleiding van de leerling door de tweede lijn binnen de school voldoende om een leerling goed te laten functioneren tijdens zijn of haar verdere schoolloopbaan. Echter, in andere gevallen is een meer intensieve en gespecialiseerde begeleiding nodig. In dat geval kan de tweede lijn de leerling en eventueel ouders doorverwijzen naar de externe hulpverlening, oftewel de derde lijn. Deze derdelijns ondersteuning speelt zich buiten de school af. Zodra de derde lijn is ingeschakeld kan de begeleiding vanuit de tweede lijn vaak worden afgerond.

Hoofdstuk 6.1: betrokkenen bij derdelijns-ondersteuning

Zorg- en Adviesteam (ZAT)

Zorg- en adviesteams (ZAT) zijn multidisciplinaire teams, waarbij de leden samenwerken om de ondersteuning die de school biedt zo veel mogelijk te laten aansluiten op de ondersteuning en ondersteuning die externe instanties aan de jongeren en ouders verlenen. Hierbij komen de sectoren zorg en school samen met als doel kinderen en jongeren met problemen snelle en goede hulp krijgen.

Het ZAT komt een paar keer per jaar bijeen en wordt aangestuurd door de ondersteuningscoördinator. Het ZAT heeft de jeugdarts, OKA en leerplicht als vaste leden. Soms kan een andere expert worden gevraagd om aan te schuiven bij het overleg. Bijvoorbeeld een psycholoog, psychiater of wijkagent.

Als de school signalen bij een leerling herkent die erop wijzen dat extra ondersteuning nodig is (die niet in de eerste en

tweede lijn geboden kan worden) kan via het ZAT een probleemanalyse worden gemaakt en kan zo snel mogelijk hulpverlening van de jongere, ouders en eventueel school worden opgestart. Er worden adviezen gegeven, voorstellen voor handelingsplannen gemaakt, eventueel een indicatiestelling voorbereid, hulpverlening afgestemd op de onderwijszorg en opvoedingsondersteuning.

Multidisciplinair Overleg (MDO)

Indien noodzakelijk kan ervoor gekozen worden om een Multidisciplinair overleg (MDO) te beleggen. Dit is een overleg waarin alle betrokkenen rondom een leerling uitgenodigd worden. Het gaat hierbij om professionals op school en externe hulpverleners, maar ook om de ouders van de leerling en (indien mogelijk) de leerling zelf.

Jeugdarts

Als leerlingen langdurig of frequent ziek zijn, of als leerlingen niet goed functioneren en er gedacht wordt aan lichamelijke of psychische oorzaken, kan de jeugdarts ingeschakeld worden. Een mentor kan in overleg met de leerling en ouders een leerling via de ondersteuningscoördinator of afdelingsleider aanmelden. Daarnaast kunnen ouders zelf contact opnemen met de jeugdarts via de GGD. De jeugdarts is onderdeel van het ZAT en adviseert de school ook over handelingsadviezen en aanpassingen in het onderwijs.

Jeugdarts en ziekteverzuim

Op school is extra aandacht van de jeugdarts en ondersteuningscoördinator voor ziekteverzuim bij leerlingen van het Voortgezet Onderwijs. Om onnodig schooluitval zoveel mogelijk te voorkomen, is door de jeugdarts in samenwerking met de school een nieuwe aanpak van schoolverzuim wegens ziekte ingevoerd; Het M@ZLprotocol. Een leerling die regelmatig ziek is, loopt al gauw leerachterstand op of mist het contact met zijn/haar vrienden en vriendinnen op school. Leerlingen die meer dan gemiddeld wegens ziekte van school verzuimen, zullen in een vroeg stadium in contact gebracht worden met de jeugdarts. De afdelingsleider kan besluiten ouders en leerlingen te laten oproepen door de schoolarts bij frequent, langdurig of bij een opvallende regelmaat in de ziektemeldingen. De jeugdarts gaat samen met de leerling en diens ouders na welke problemen geleid hebben tot ziekteverzuim en wat mogelijke oplossingen hiervoor zijn. De bevindingen van de jeugdarts worden met inachtneming van de privacyregels teruggekoppeld naar de school. Zo nodig adviseren zij de school om een leerling extra te begeleiden.

Leerplichtambtenaar

De leerplichtambtenaar ziet erop toe dat wettelijke afspraken voor leerlingen tot 23 jaar worden nageleefd zoals deze zijn vastgelegd in de Leerplichtwet en de RMC-wetgeving. Dat betekent dat de leerplichtambtenaar:

- er op toeziet dat leerlingen tot 18 jaar bij een school staan ingeschreven totdat zij een startkwalificatie hebben;
- er op toeziet dat jongeren van 18-23 jaar die nog geen startkwalificatie hebben, bezig zijn deze te halen;
- een onderzoek instelt als er een melding is dat een leerling zonder toestemming van school wegblijft;
- samenwerkt met de school en andere partners om spijbelaars en uitvallers zo snel mogelijk weer naar school terug te laten keren, eventueel met hulp van een jeugdarts, een ouder- kind-centrum, de jeugdzorg of een andere instelling.

Leerplichtambtenaar en het spreekuur.

Het 4^e Gymnasium heeft meerdere keren per jaar een leerplichtspreekuur, waarin de leerplichtambtenaar preventieve gesprekken voert met leerlingen die veel verzuimen. De leerling wordt voor dit spreekuur aangemeld door de school en in het verzuimprotocol staat beschreven aan welke criteria de aanmelding moet voldoen.

Schoolverpleegkundige

In de tweede en de vierde klas worden alle leerlingen gemeten en gewogen en wordt door de schoolverpleegkundige een digitale vragenlijst over het sociaal-emotioneel welbevinden afgenomen. Indien de uitslag van deze screening daartoe aanleiding geeft, worden leerlingen uitgenodigd voor een gesprek. Op indicatie worden ook de ogen, de oren en de houding gecontroleerd. Van mogelijke afwijkende bevindingen en adviezen worden de ouders schriftelijk op de hoogte gesteld. Ook wordt de schoolverpleegkundige om advies gevraagd in het ZAT en kunnen er gesprekken gevoerd worden met leerlingen met psychosociale problemen.

Hoofdstuk 6.3 Samenwerkingsverband en (tussenschoolse) voorzieningen

Samenwerkingsverband (SWV)

Op 1 augustus 2014 is de Wet Passend Onderwijs ingevoerd. Het uitgangspunt van die wet is dat alle leerlingen een plek moeten krijgen op een school die past bij hun mogelijkheden. Ook leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. De Amsterdamse schoolbesturen voor voortgezet (speciaal) onderwijs (met uitzondering van cluster 1 en 2) zijn verenigd in het Samenwerkingsverband VO Amsterdam-Diemen. De scholen van het Samenwerkingsverband hebben samen afspraken gemaakt over hoe ze vorm gaan geven aan passend

onderwijs. Het 4e Gymnasium werkt nauw samen met het samenwerkingsverband.

Sommige leerlingen hebben moeite de juiste school te vinden, of hebben behoefte aan een speciaal onderwijstraject met extra ondersteuning en begeleiding. School en ouders kunnen contact opnemen met onderwijsadviseurs van het SWV om hen te vragen mee te kijken naar de juiste ondersteuning of plek voor een leerling.

Het SWV spant zich in om ervoor te zorgen dat leerlingen die dreigen uit te vallen toch op de juiste plaats in het onderwijs terechtkomen. Het doel van het SWV is te voorkomen dat leerlingen voortijdig het onderwijs verlaten of langdurig thuis komen te zitten.

De belangrijkste taken van het SWV zijn:

- Adviseren en bemiddelen bij moeilijk plaatsbare leerlingen en bij leerlingen voor wie de school niet langer de benodigde begeleiding kan bieden
- Bemiddelen bij leerplichtige leerlingen die niet op een school staan ingeschreven.
- Zorgen voor de plaatsing van leerlingen in bovenschoolse trajecten (TOP, Transerium etc.).
- Het behandelen van aanvragen voor de toelaatbaarheidsverklaring voor leerlingen die naar het voortgezet speciaal onderwijs (cluster 3 en 4) gaan.
- Scholen adviseren in ingewikkelde ondersteuningsvraagstukken.

VO-Adviesteam Level

Als de ondersteuning die op school geboden wordt niet aansluit bij de ondersteuningsbehoefte van de leerling, kan in overleg met het samenwerkingsverband het VO-adviesteam van Level uitgenodigd worden om mee te kijken. Het VO-team stelt een onderzoeksplan op en schrijft op basis van de resultaten een rapport. Hierbij wordt zowel gekeken naar kindfactoren als naar de wisselwerking tussen school en de leerling. Op basis van dit rapport komt het VO-team met adviezen voor de leerling en ouders en voor de school.

Onderwijs voor zieke kinderen

Wanneer een leerling tussen de 3 en 6 weken moet verzuimen vanwege een ziekte, kan kortdurend thuisonderwijs worden aangevraagd. Als het vermoeden bestaat dat deze periode langer gaat duren en als een leerling structurele begeleiding en veel extra ondersteuning nodig heeft dan wordt binnen het samenwerkingsverband waar de school deel van uitmaakt een afspraak gemaakt over de inzet van extra middelen voor deze chronisch of langdurig zieke leerling. Het samenwerkingsverband kan zelf de extra ondersteuning organiseren (APOZ of ander maatwerk) of als er geen passende plek is zorgdragen voor een toelaatbaarheidsverklaring voor het speciaal onderwijs.

Overige instanties

Verder heeft Het 4^e Gymnasium, wanneer nodig en via de ondersteuningscoördinator, contact met Jeugdbescherming Regio Amsterdam, ZieZon, Jeugdzorg, IPA, psychologen en psychiaters, Altra, Levvel, GGZ, Jellinek, JGZ, Opvoedpoli, TOP, MEE, dr. Bosman, Lijn 5, Veilig thuis, Samen Doen, politie en andere hulpverleners.

Hoofdstuk 7: Kwaliteit en evaluatie

Kwaliteitsbeleid

Veel van wat leerlingen op school leren en presteren is niet uit te drukken in cijfers. Bijvoorbeeld vanwege het feit dat het 4e Gymnasium sterk de nadruk legt op leren buiten de les. Of vanwege het feit dat academische en andere vaardigheden waarvoor de kiem is gelegd op school, pas veel later tot volle wasdom komen. Toch zijn ook cijfermatige resultaten een belangrijke bron van informatie. De resultaten vormen de basis voor kwaliteitsverbetering.

- Slagingspercentages
- Oordeel inspectie
- Tussentijdse uitstroom
- Percentage docenten met bevoegdheid
- Opleidingsbudget versus realisatie
- Tevredenheid medewerkers
- Tevredenheid ouders en leerlingen
- Schoolplan (mate van de realisatie voorgenomen doelstellingen in het activiteitenplan).

Op de website Vensters voor Verantwoording worden op twintig indicatoren de feiten en cijfers van middelbare scholen gepubliceerd. Dit biedt openheid over resultaten, onderwijsbeleid, kwaliteit en bedrijfsvoering. Ook maakt dit een vergelijking op landelijk niveau mogelijk en geeft het belanghebbenden van de school een beeld van ons onderwijs. De 4e Gymnasium Vensters zijn te vinden op http://www.schoolvo.nl/?p_schoolcode=40586-30GC-000.

Kwaliteit ondersteuningsbeleid

Aan de hand van de volgende evaluaties worden verbeterpunten opgesteld die de basis vormen voor nieuwe afspraken over een verbetering van de ondersteuningsteam:

- Inspectie oordeel
- Jaarlijkse evaluatie ZAT partners
- Jaarlijkse evaluatie intern ondersteuningsteam
- Jaarlijkse ontwikkeldoelen en inzet ondersteuningsmiddelen samen met het Samwerkingsverband.
- Quicksan leerplicht.
- Tevredenheid medewerkers
- Tevredenheid ouders en leerlingen

Verbeterpunten

Uit de beschrijving van dit document komt naar voren dat Het 4^e Gymnasium een uitgebreid pakket aan leerlingenbegeleiding biedt voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben of verdergaande ondersteuning behoeven. Ook wordt er geïnvesteerd in een breed intern ondersteuningsteam.

In de komende jaren wordt een nieuwe stap gemaakt met de ontwikkeling van ondersteuning binnen onze school. Speciale aandacht is er voor de scholing van vakdocenten en mentoren in kennis over differentiatie, executieve vaardigheden en hoogbegaafdheid.